

Valg Propaganda

I mit eksponat om Genforeningen viser jeg nogle postkort fra begge sider i den folkeafstemning, som blev fastlagt i Versailles Traktaten in 1919.

Der er en lang historie bag denne afstemning. Den går helt tilbage til 811 da Karl den Store og den danske konge underskrev en overenskomst at grænsen skulle være ved Ejderen. Den danske konge var hertug af Slesvig og Holsten, men ingen af hertugdømmerne var en del af kongeriget. Holsten blev medlem af Det Tyske Forbund, but ikke Slesvig. Så i Ribe Traktaten in 1460 blev det nedskrevet, at Slesvig og Holsten aldrig skulle deles – ‘Up Ewig Ungedeelt’.

Som bekendt vandt Danmark Treårs-krigen, 1848-1851, da hertugdømmerne gjorde oprør, men in 1864 led Danmark et knusende nederlag. I Wiener traktaten i 1864 tabte Danmark en trediedel af sit landområde og således handelen til det europæiske marked, havnene i Tønning og Husum, og indbyggerne i Slesvig skulle vælge mellem at blive preussiske statsborgerne eller miste deres rettigheder.

Slesvig havde altid været mere dansk med dansk sprog og kultur, mens Holsten talte tysk. I 1890erne øgedes fortyskningen enormt, og dansk sprog blev forbudt i skoler og kirker, og flagning med Dannebrog blev også forbudt. Under Den Første Verdenskrig, 1914-1918, var det danske mindretal blandt de første der blev indkaldt til at kæmpe for Kejseren og Det Tyske Rige.

‘The people’s right to self-determination’ var en betydningsfuld del af Versailles Traktaten, og derfor blev det til afstemningen (Plebiscite) i Slesvig.

Denne forskel i opfattelsen af hvad der var dansk og hvad der var tysk kan tydeligt ses på valgplakaterne, som heldigvis blev udgivet i postkort format, til glæde for os samlere

Der eksisterer mange forskellige postkort, Notgeld, plakater, osv, men jeg har valgt at vise fire kort fra hver side, som for mig illustrerer den skarpeste forskel i kultur og kunstnerisk opfattelse.

Dette billede viser Mor Danmark med hendes to Slesvig børn og ordet *Sønderjylland*.
Kunstner: Hedvig Collin (1880-1964). Trykkeri: Hedings Kunstforlag.

De næste tre danske kort er alle tegnet af Thor Bøgelund (1890-1959) med tekst af Hans Ahlmann (1881-1952) og trykt hos Winds Bogtrykkeri, Haderslev.

Postkort med illustration af en lille dreng med legetøj og et dansk flag, og ordene MOR! STEM DANSK, TÆNK PÅ MIG.

Wenn
wieder die Fahne
ist weiss und rot

dann ist beendet
die bittere Not

Agitations-Plakat Plebiscit Slesvig 1920.

Postkort med stiliseret Dannebrog og et vers, 'Wenn wieder die Fahne ist weiss und rot dann ist beendet die bittere Not' = Når fanen igen er hvid og rød, så ender den bitter nød. Denne plakat blev kun brugt i 2. Zone.

Postkort med henvisning til de hårde år fra 1864 til 1918. DE BØD OS TRÆLLENS FORTRYKTE KAAR, DE BØD OS KRIGSTIDERS SULT OG SAAR, MED HARMFULDT HJERTE VI SLETTER UD, DE ONDE AARRINGERS MAGT OG BUD. Denne plakat blev kun brugt i 2. Zone.

De fire tyske kort er alle fra serien: *Husk afstemningen den 14. Marts 1920*, og de er alle trykt i de tre Slesvig-Holstenske farver, blå, hvidt og rødt, plus sort. Alle fire kort er trykt hos Aug Westphalen, Flensburg. De to første er tegnet af Johann Holtz (1875-1944), og de to sidste af Paul Haase (1873-1925).

Dette Postkort har kun et enkelt ord 'Deutsch' = Tysk.

Her vises den kendte Flensburg Nordre Port, et yndet motive for tyskheden

Motivet her er, som på det Danske kort, også en dreng med hans lands flag men med teksten, 'Ich bin Deutsch' = Jeg er tysk.

Dette sidste kort er illustreret med en teutonisk ridder med hånden rejst til fane eden. Teksten, 'Wir wollen Deutsch sein wie unsere Väter waren' = Vi vil være tyske som vore fædre var, henviser til den gamle ridder ed i Friedrich Schiller's *Wilhelm Tell*, blot med ordet 'frei' (fri) ændret til 'Deutsch'.

Kilde: Adriansen, Inge & Doege, Immo, *DANSK eller Tysk? Agitation ved folkeafstemningerne i Slesvig i 1920*